

Nr 6

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av motioner om svensk anslutning till IUCN.

Till utrikesutskottet har hänvisats de likalydande motionerna I: 92 av herr Bengtson m. fl. samt II: 112 av herr Gustafson i Göteborg m. fl., vari hemställas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för att Sverige ansluter sig till the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN).

IUCN är en fristående privat organisation vilken samarbetar med en rad FN-organ såsom ECOSOC, FAO och UNESCO. Den har vidare konsultativ status hos Europarådet och biträder enligt särskilt kontrakt dess naturvårdskommitté. Medlemskap kan vinnas av

- 1) stater
- 2) statliga myndigheter som bedriver naturvård
- 3) nationella och internationella organisationer, institutioner och föreningar som bedriver naturvård.

Organisationen har följande europeiska stater som medlemmar: Belgien, Danmark, Finland, Västtyskland, Italien, Luxemburg, Monaco, Nederländerna, Schweiz och Storbritannien.

Svenska medlemmar är f. n. statens naturvårdsverk, domänstyrelsen, Vetenskapsakademien, Svenska naturskyddsföreningen, Stiftelsen Skansen samt Svenska jägareförbundet.

IUCN har till uppgift att verka för skydd av jord, vatten och skogar, inbegripet fauna och flora. Detta söker man uppnå genom lagstiftning samt upprättande av nationalparker och naturreservat. Vidare sprider man information om naturvård, verkar för upprättande av en världsomfattande konvention för naturvård samt understödjer vetenskapliga undersökningar av värde för naturvården.

Organisationen, som består av generalförsamling, styrelse och sekretariat, har sitt säte i Schweiz. Styrelsen består av organisationens president samt 12—18 ledamöter valda av generalförsamlingen för en tid av sex år. Dess ekonomi vilar på medlemsavgifter, donationer och bidrag. 1966 var omslutningen 2,6 milj. svenska kronor. Statens naturvårdsverk erlägger en årlig avgift på 50 dollar.

Sveriges anslutning till IUCN har prövats av Kungl. Maj:t sedan Svenska naturskyddsföreningen i skrivelse den 4 december 1967 hemställt härom. I ett yttrande häröver framhöll statens naturvårdsverk bl. a.:

Svenska naturskyddsföreningen föreslog redan år 1956 tillsammans med samfundet för hembygdsvård, Nordiska museet och Skansen att Sverige skulle anslutas till unionen. Genom beslut den 10 januari 1958 fann emellertid Kungl. Maj:t framställningen icke föranleda någon åtgärd. Situationen på naturvårdsområdet är emellertid i dag helt annan än för 10 år sedan. I nuvarande läge, då naturvårdsarbetet inom landet intensifieras på bred front, måste Sverige även utöka sitt stöd för utvecklingen inom den internationella naturvården. Genom representation bl. a. i Europarådet och OECD medverkar Sverige redan i internationellt naturvårdsarbete. Med hänsyn till IUCN:s centrala ställning och världsomfattande arbete inom naturvården kan det synas motiverat att Sverige såsom nation ansluter sig även till denna organisation. Emellertid uppgår de myndigheter, organisationer, institutioner och föreningar som är medlemmar i unionen till nära 90 % av hela medlemsantalet. Fastän det i stadgarna om röstningsregler föreskrivits att de från varje land deltagande myndigheterna och nationella organisationerna tillsammans skall äga endast en gemensam röst kan till följd härav medlemsstaterna bli beroende av beslut som fattas av icke-stater. Det måste enligt naturvårdsverkets mening principiellt anses mindre lämpligt att Sverige såsom medlem ansluter sig till organisationen under dessa förhållanden.

Regeringen följde naturvårdsverkets avstyrkande förslag i anslutningsfrågan.

Utskottet. Från svensk sida ingår två statliga och fyra enskilda organisationer som medlemmar i IUCN. Sverige är således redan nu väl representerat i organisationen. Ett medlemskap från statens sida skulle med hänsyn till den breda svenska opinionen i naturvårdsfrågor måhända ha tett sig naturligt om ej organisationens dominerande icke-statliga karaktär samt omröstningsreglerna ingett principiella betänkligheter av det slag naturvårdsverket redovisat. Utskottet har dock inhämtat att organisationens röstningsregler är under omprövning. Intet är emellertid känt om vilket resultat detta kan leda till, och utskottet är därför ej berett att för närvarande tillstyrka Sveriges anslutning till IUCN.

Utskottet hemställer

att motionerna I: 92 och II: 112 ej måtte föranleda någon åtgärd.

Stockholm den 24 april 1969

På utrikesutskottets vägnar:

ARNE GEIJER

Närvarande:

från första kammaren: herrar Arne Geijer (s)*, Lundström (fp), Birger Andersson (s), Georg Pettersson (s), Virgin (m)*, Bengtson (cp), Möller (s) och Axel Andersson (fp)*;

från andra kammaren: herrar Alemyr (s), Skoglund (s)*, Mellqvist (s), Wedén (fp)*, Holmberg (m), Wahlund (cp), fru Lewén-Eliasson (s) och herr Eliasson i Sundborn (cp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Torsten Bengtson (cp), Axel Andersson (fp), Wedén (fp), Holmberg (m) och Wahlund (cp) som anser att utskottets skrivning bort ha följande lydelse.

Utskottet. IUCN har en central ställning och utför ett världsomfattande arbete inom naturvården och har konsultativ status hos FN, ECOSOC, FAO, UNESCO, Europarådet m. fl. FAO och UNESCO samarbetar intimt med IUCN och är representerade med permanenta observatörer i dess styrelse. IUCN:s framträdande roll på det internationella fältet framhålls bl. a. i naturresursutredningens betänkande (s. 143—144). 26 stater, 200 nationella organisationer — av vilka många är statliga organ — fördelade på 70 länder och 8 internationella organisationer hör f. n. till IUCN:s medlemmar. Av de europeiska staterna är Danmark, Finland, Schweiz, Storbritannien, Belgien, Västtyskland, Italien, Luxemburg, Monaco och Nederländerna medlemmar.

Medlemskapet i IUCN medför inga större förpliktelser, och för Sveriges del skulle årsavgiften endast uppgå till ca 500 dollar. Med hänsyn till den breda svenska opinionen i naturvårdsfrågor och till Sveriges initiativ och intensiva arbete för miljöfrågorna i Förenta Nationerna finner utskottet det naturligt att Sverige ansluter sig till IUCN.

Utskottet hemställer därför

att riksdagen med bifall till motionerna I: 92 och II: 112 i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för att Sverige ansluter sig till IUCN.